

## I INAH ENG NGE AN HMUH?



**CHÂNGVAWN:** “Nimahsela, thim atâ chhuaka, a êng mak taka lût tûra kotu che u ʈatna chu in entîr theih nân, nangni zawng chi thlan, lal puithiamho, hnam thianghlim, Pathian mîte ngei in ni sî a” (*1 Petera 2:9*, NKJV).

**Sabbath CHAWNÛ**

JUNE 15

**Chhiar tûrte:** *Isaia 38; 39; Isaia 58:6, 7, 10, 12; 1 Korin 7:12–15; Hebrai 6:12; 13:7; 1 Petera 3:1, 2; 3 Johana 11.*

**L**ALPA kan lâwm e, (tûnah rih chuan) kan chhûngkaw nun a nuam a, kan hnathawhna kawngah kan hmuingîl a, kan hrisêlna a ʈhâ a, sum leh pâi lamah pawh rual kan awt êm êm bîk lo tih theih hun chu kan han thleng tawh a ni mai thei e. Nge ni a, kan in chhûngkhur chu natna leh harsatnain a chîm buai mêk zâwk? A eng zâwk zâwk pawh chu lo ni se, Babulon ram palâi, Lal Hezekia rawn tlawhtûte ang deuh khân, mî tûte emaw i inah rawn lêng lût ta sela, zâwlnei Isaian an hnêna zawhna a zawh, “I inah hian eng nge an hmuh? (*Isaia 39:4*) tih hi engtin nge i chhân vê ang?”

I inah khân mîten eng thilte nge an hmuh le? Vâna vântirhkohte khian eng thilte nge an rawn hmuh? Kan

chêna hmunte hi eng ang thlarau/rilrû-in nge luah khat? Mîten tawngtâi uâr chhông niin an hria che u em? Hmangaihna, thilphalna, khawngaihna nge awm a, inngirngona, thinrimna, inhuatna leh inremlohna zâwk? I ina rawn lêng lûtte kha, “Hê inah hian Isua a awm ngei a ni” tih hre chungin an hâwng thîn ang em?

Hêng zawhna pawimawh tak takte hi kan zavâia kan inzawh theuh a tûl a. Kan chhâna aţang chuan eng ang chhôngkua nge kan din tih kan hre thei ang. Chhông tinte hian harsatna leh manganna eng eng emaw kan tâwk theuh dâwn a, chutiang chu ni tho mah se, chhôngkaw nun duhawm tak kan siam theih theih dân tûr kawng thenkhat kan thlîr ho dâwn a ni.

**SUNDAY**

*JUNE 16*

**Lal Thil Tihsual Aţanga Zirin**

**Hezekia dam leh thû leh Babulon lal palâiten amah an rawn tlawh chanchin hi han chhiar teh.** *2 Chronicles 32:25, 31; Isaia 38; 39.*

Pathian Lehkhabu hian Babulon palâite kha Lal Hezekia mak tak maia a lo dam leh dân hriat tuma lo kal an ni tih a sawi a. Amaherawhchu, Hezekia hian a lo dam leh dân chu a lo hrilh rêng rêng lo mai niin a lang. Pathian dik tak chanchin an lo hriat theih nâna an thinlung hawnsaktu tûr thil eng mah a lo hrilh lo va. Isaia bung 38-ah hian a dam leh avânga a lâwmzia kan hmû a, bung 39-ah erawh a dam leh dân eng mah a sawi lang leh miah sî lo hi a mak hê mai.

“*Pathianin thlahthlamin a fiah.*” Hetianga ram dang aţanga tlawhtu a nei hi thil pawimawh tak mai a ni a; mahse, hemi chungchânga Hezekian zâwlneite emaw, puithiamte emaw tawngtâipuina a ngen thu pakhat mah a inziak lo

thung. Amah main, a mîte pawhin an rawn hmuhpui vê loh, thlarau lama thurâwn pe thei tûrte pawh tû mah râwn lovin a lo dawngsawng a, amâ nun leh a ram tâna Pathianin hna ropui tak a thawhte chu a theihngihlh hmin dêr mai a ni. Chronicles ziaktuin 2 Chronicles 32:31-a târ lan a tum ber chu, Pathian malsâwmna hi thil thleng vê pângngâi rêngah a lo ngaih ngawt theih a, a khawngaihna changtûte pawh mahni kea ding thei emaw an intih leh mai thîn dân târlan a ni.

**A hnuaiah hian Hezekia thil tawn aṭanga in chhûngkhura rinawm a pawimawhzia lo lang tlêm azâwng târlan a ni a. Kan han târlan tel loh hi thil dang sawi tûr i la hria em?**

Kristiante ina lêng lûtte rêng rêng chuan Krista zuitûte hmuhna hun remchâng ṭha tak an nei ṭhîn. Kan inlêngte zînga tlêm tê chauh hi thlarau lam thil sawipui theih an ni a. Chuvâng chuan chanchin ṭha lo hrilh theih dân kawng leh remchâng kan lo zawng vê reng ṭhîn tûr a ni.

Kristiante chuan an inlêngte hnênah Pathian hnên aṭanga malsâwmna an dawn rohlû leh bungrua te, hlawhtlinna an chan te an lo uanpui tûr a ni lo. “Thim atâ chhuak a, a êng mak taka lût tûra [anmahni] kotu chu” fak tûra koh an ni zâwk (*1 Pet. 2:9*). A nih loh pawhin, Hezekia thil tawn kha entîrna atân lo hmang ila, natna khirh tak tuarin an thi hman ṭêp a; mahse Kristan a tidam ta; sualah chuan thî an ni tawh a; mahse, Kristan a kâi tho leh a, vân hmunahte khian an han ṭhu ta a ni tih an lo hrilh tûr a ni (*Efesi 2:4–6*).

**Engtiang kawngtein nge in in chhûng kha mi dangte hnêna Isua chanchin lo hrilhna atân i hman theih ang? In ina rawn lêng lûtte hnênah khân Krista i rinna chu tímna nei miah lovin engtin nge i lo hrilh theih ang?**

**Chhûngkua a Pawimawh Ber**

Kan chanchin tha hril lo dawng hmasa ber tûrte chu in chhûnga kan chênpuite hi a ni a. Hei âia rawngbâwlna hmun pawimawh zâwk hi hmun dang rêng a awm lo.

**Johana 1:40–42 aţang hian mahni chênpuite hnêna kan rinna hrilh chhâwnin awmzia a neih theih dân engtin nge lo lang le?** *Deuteronomi 6:6, 7; Ruthi 1:14–18* pawh en bawk rawh.

*Phûr taka sawi chhâwn.* Andria hian a thil hmuh leh hriat ang chu a sawi chhâwng satliah mai lo; a ûnaupa Simona chuan Isua a hmuh vê theih nân ruahmanna a siam a, Isua chanchin a hriat ang ang chu phûr taka a hrilh chhâwn bâkah, ani chu Isua hnênah a va hruai vê a ni. A tih ang hian keini pawhin kan chhûng leh khatte hnênah chanchin thâ kan hrilh chhâwng vê thei. Isua nêna a inhmêlhriattîr hnû chuan ani chu a tawlh kiang leh mai a. Chuta chin chu Isua leh Petera inkârah inlaichinna thûk tak a lo piang ta nghâl a ni.

*Naupangte rinna nghet neihtîr vê-in.* Kan fa naupang tê tê-te hi chanchin tha lo dawngsawng thiam vê tak tak lo tûra ngaih mai a awl khawp mai. Nû leh pâ tam takte hian an fâte chu an rin ang leh pawm dân ang rawn pawm vê mai tûr niin an ngâi thîn a. Mahse, chutiang chu a ni ngawt thîn sî lo. Naupangte leh tleirâwlte hian an mi hmuh leh hriatte hnên aţangin thil eng eng emaw chu an lo zir thîn ngei mai tak a, chutih rual chuan, LALPÂ chhûngkaw naupangte hian ngaihsaktu leh Isua chanchin mi mal taka hrilhtu an mamawh tih hriat a thâ.

Deuteronomi 6 hian a sawi chiang khawp mai: in chhûngkhurahte hian sâkhaw thu tha ber berte chu kan sawi

thîn tûr a ni. Mi mala Pathian biakna hun leh chhông inkhâwmte nei thîn tûra infuih a pawimawh a. Naupangte leh tleirâwlte tân hun leh ngaihtuahna pawh nasa taka sên a ngâi bawk.

**Naomi rawngbâwl dân ațang hian eng nge zir chhuah theih kan neih le? *Ruthi 1:8–22.***

Naomi hian hun hrehawm tak a tawng a: a pasal leh a fapâte pahnih chuan an thihsan a, a rilru na lutuk leh thinrim bawk sî chuan Pathian pawh a dem hial a ni (*Ruthi 1:15, 20, 21*). Hetih lâi tak hian a mo pakhat zâwk, Ruthi chu a hnênah a lo kal a. Ruthi âia thiam zâwk hian mi tu mahin thalâiten Pathian an hmuh a, a hnêna an nun an pêk phah theihna tûrin thu an sawi thei bîk chuang âwm lo ve. Nû leh pête hi tha famkim chu a ni bîk hauh lo mai; mahse, an fâte hnênah Pathian tha famkim chanchin a hrilh thei tho a ni.

**In chhôngkhur hi rawngbawlna hmun pawimawh ber a ni tih hriatna hian engtin nge i chênpuite laka i rilru put dânah nghawng a neih le? In chhôngkua khân in chhông leh khat, Krista la hre vê lote hnêna a chanchin in hrilh theih dân tûr sawi ho rawh u.**

THAWHLEHNÎ

*JUNE 18*

**Hnehna Changtu Remna Chu**

**Thuthlung Thar lehkhâbûten nupa, kohhran/sâkhaw vawn inang lote hnêna thurâwn a pêk chu eng nge ni? *1 Korin 7:12–15; 1 Petera 3:1, 2.***

*Kristian nupui/pasal nih thatna.* Kristiana rawn inpe tharte khân an kawppui ring lo mîte nêna chên dun reng chu Pathian huat zâwng tak a nih an rin thû leh, amahni leh

an fâte pawh an bawlhhlawh vê phah vek dâwn nia an hriat thû Paula hnênah an sawi a. Mahse, Paula chuan chutianga nih loh thû a lo hrilh tlat mai. Inneihna thianghlim tak leh nûpâ an nihna anga an innêlna chu Kristian an lo nih tâk hnû-ah pawh la chhunzawm zêl tho tûr a ni a. Amâ zârah a nupui/pasal leh an fâte pawh “tihthianghlimin” an awm thei ang. Heti lâia “tihthianghlim” tih hi an kawppui ring lo mîte chu, anmahni Kristian an nihna azârah khawngaihna malsâwmna an lo chang thei thei tihna a ni.

A châng chuan, an kawppui ring lote zâwk chuan inthen an duh tlat thei tho bawk a. A nghawng chu ða lo thei viau tho mah se, khawngaihnaa khat Pathian thu chuan—mihringte duhthlanna a zahsak fo avângin—an duh ang taka tihîr mai tûrin thû min râwn a. Chutianga a nih chuan ringtûte chu hrên a ni tawh lo vang (*1 Korin 7:15*).

*Inrem taka awm tûra koh kan ni.* Pathian Thuin chiang taka a sawi chu, nûpâ chu sâkhua/kohhran thilah inrem lo viau mah se, Krista remnain ro a rêl theih nân kawng kan zawng hrâm hrâm tûr a ni. Chutianga a tih chhan pawh inneihna chu vawn nun hrâm hrâm a nih theih nân te, harsatna kârah pawh chanchin ðâ chuan hnehna a chang ðhîn a ni tih târ lan nân te, tîsa pumkhat a nihpui a kawppui nêna chuan (ring lo mi ni tho mah se) inrem taka a awm theih nân te a ni.

### **Ring lote mi nupui/pasal neite hian an kawppuite lakah eng chen nge dawhtheihna an lantîr ang?**

Ringtu chuan hmangaihna leh khawngaihna, rinawmna, inngâihlâwmna leh hlim hmêl a put reng theih chuan, a kawppui ring lo mî chu hneh hun a la nei ngê ngê thei a. Dik tak chuan, Krista kan ðihna aţang hian kawppuite laka intûk luhna pawh hi a lo thleng thei ðhîn (*Efesi 5:21*). Amaherawhchu, kan kawppui ring lo mîte laka kan intûk

luh hmâin, Kristâ lakah kan rinawm hmasa phawt tûr a ni thung a. Kan nuna Pathianin a phût thilte hlen chhuah kan tum avâng hian kan kawppui kutthlâwn kan tuar tûr chu a ni chuang lo.

**In kohhranah khân ring lo mi nupui/pasala neih avânga harsatna tâwk a awm em? A awm a nih chuan engtin nge i tanpui theih ang?**

NILÂINI

JUNE 19

**Chhûngkaw Nun Hi Rawngbâwlna Thâ A Ni**

**A hnuai Bible châng târ lanahthe hian Thuthlung Thar lehkhâbûten “entawn,” “zir” tih thumal an hman dân zir Chiang Ia. Kristian kan lo nih dân leh kan lo thán chhoh zêl dân chungchâng eng nge min hrilh le? Mi dangte entawn nih leh thuhretu nih inlaichîn tawn dân an sawi chu eng nge nia i hriat sawi ang che. 1 Korin 4:16; Efesi 5:1; 1 Thesalonika 1:6; Hebrai 6:12; 13:7; 3 Johana 11.**

Thuthlung Thar lehkhâbûten *entawn* tih thumal an hmang uâr viau mai hian thil eng emaw zir kawnga entawn tûr thâ neih a pawimawhzia an hria a ni tih a lang. Mîte hian kan mi hmuhte ang nih kan tum thîn a. Hetiang hi in chhûngkhura kan inlaichîn kualna kawngah pawh a ni vê tho mai. Naupangte hian an nû leh pête leh an ûte thil tih dân chu an entawn thîn a; nûpa pawh hi an inzir tawn tlângpui bawk. Hei hian nûpête leh chhûngkuate hi nûpa dang leh chhûngkaw dangte tân thu hretu nih theihna kawng a hawsak bawk.

Kan in chhûngkhura kan khawsa zia mîte kan hmuhtîr hian kan in aţang ngeiin thuhretu hnâ kan thawk tihna a ni. Mi tam tak chuan entawn tûr nûpa awhawm emaw,

chhôngkaw inlaichînnna thâ emaw an nei lêm lo va. Chutiang mîte chu kan inah lo lêng lût se, Isua rilrû-in thil a thlâk danglam theihzia rawn hmu rawh se. Ellen G. White-i chuan, “Mi dangte nêna chên hona huhâng hian thil mak tak a ti thei a. Chû chu kan bula awmte tanpuina hmanrua atân thâ takin kan hmang thei a ni” tiin a lo ziak a.—*Tihdam Rawngbâwlna*, p. 354.

Nûpâte hian nûpa dangte chu an ina châw rawn ei tûr te, lêng tûr te, Bible zir hona neihpui atân te leh inneihna hlawhtling an neih theih dân tûr zir hona program-a kalpuiah te sâwm thîn sela, tichuan, chûng mîte entawn chu an lo ni thei ang. An nupa inzah tawn dân, inngaihsak tawn dân, inbiak vêl dân, harsatna an sutkian dun thîn dân leh, ngaih dân inang lo an neihnaah pawh an inrem leh mai theih dân te chuan Kristaa awm chhôngkaw nun awhawmzia an hmuhtîr dâwn a ni.

**Amaherawhchu, mi dangte tâna entawn nih kan tumna kawnga fîmkhur a ngaihna lâi awm chu eng nge ni?**  
*Jeremia 17:9; Johana 2:25; Rome 3:23.*

*Isua zuitu ringtûte chu zui vê rawh.* Mihringte hi chu mi dik lo, entâwn tlâk tak tak ni lo vek kan ni a; chuvâng chuan, mi dangte entawn tlâk Kristian chhôngkua kan sawi pawh hi chhôngkaw thâ famkim chu a ni bîk hauh lo ang tih kan hriat a thâ. Thuthlung Thar lehkhâbûten entawn tûra min kawhhmuh chu Krista zuitu ringtûte an ni a. A awmzia chu, mîte hian mihring ni vê tho, thil sual pawh ti vê thei thote nuna Kristian zirtîrna lo lang an hmuh aţangin Kristian rinna thatzia an lo hrethiam dâwn a ni.

**In in chhôngkhur kha Kristâ thu hretu nihna hmun thâ zâwk a lo nih theih nân eng thil nge tih theih i neih le?**



**Mi Khaulte Chunga Thatchhuahna**

**An mikhualte laka that chhuahtu chhôngkaw thenkhat chanchin inziahna hi chhiar la, tichuan, mi khaulte chunga that chhuah chungchâng sawina Bible châng thenkhat, hêng *Isaia 58:6, 7, 10–12; Rome 12:13; 1 Petera 4:9* te nên hian khâikhin ang che. Engtin nge an mikhualte lakah that an chhuah hlawm?**

**Abrahama leh Sari (*Genesis 18:1–8*)** \_\_\_\_\_

**Rebeki leh a chhôngte (*Genesis 24:15–20; 31–33*)** \_\_\_\_\_

**Zakaia (*Luka 19:1–9*)** \_\_\_\_\_

Mikhualte chunga that chhuah tih awmzia chu an mamawh ang chawlh hahdamna (riahna hmun) lo siamsak te, ei-in tûr lo hlui te leh lo kawm tângnêl te a ni a. An hmuh leh hriatthiam theih ngei tûra hmangaihna lantîr tihna a ni ber. Isua pawh khân mikhualte chunga that chhuah hi a ngaih pawimawh êm avângin riltâmte hnêna ei tûr petûte leh tuihâlte hnêna tui in tûr petûte chu amâ chung a thil tha ti an nih thû a sawi a (*Mat. 25:34–40*). Rawngbâwl na atâna in leh lo hmantîr tih hian a huam zâu thei khawp mai—chawrawn ei tûra tûte emaw kan sâwm aţanga hleihlen tuar mî tu emaw kan lo awmpui thleng hian a huam thei vek a ni.

Mikhual chung a that chhuah tih pawh chuan anmahni lo kawm tângnêl te, lo ţawngţâisak te, Bible zirpuina lo neih te a huam thei vek a. Mikhualte chung a that chhuahna dik tak chu Pathian hmangaihna in a khawih tawh, thusawi leh thiltihte hmanga an hmangaihna tihlan tum thilung aţanga lo chhuak a ni.

Chhûngkaw tam tak chuan mikhualte chungah ðat chhuah chu duh viau tho mah se, an neihin a tlin loh te, hun an neih loh te leh an hrisêl tâwk loh te chu chhuanlamah an hmang ðhîn. Chhûngkaw ðhenkhat dang chuan ring lo mîte lo dawngsawng tûr chuan an insit a, zeï lo dâwn riauin an inhre bawk. Mi dangte nêna khawsak ho emaw, thil han tih ho emaw chuan an nun dân phung a tibuai dâwn tlat nia an hriat avângin, mikhual neih loh mai duh pawh an awm. Tûnlâia chhûngkaw tam tak hi chuan mikhualte chungah ðat chhuah tih leh, mikhualte tâna ruai lo siam tih hi an ngaih pawlh vê bawk a ni.

### **Eng tiang kawngtein nge in in chhûngkhura in nun dân khân in thlarau lam dinhmun a lantîr le?**

**ZIRTÂWPNI**

*JUNE 21*

**Ngaihtuah zui atân:** Ellen G. White-i lehkhabu, *Kristian Chhûngkua* tih phêk 33–40-a, “Krista Hriatpuitu Chak Tak” tih leh, phêk 335–349-a, “Kan Kawppui Ringlo Mîte Chunga Kan Rilru Put Dân Tûr” tih te, *Tihdam Rawngbâwlna* tih phêk 336–341-a “Mahni Ina Rawngbâwlna” tih te leh, *Zâwlneite leh Lalte* tih phêk 340–348-a “Babulon Ram Aţanga Palâi Lo Kalte” tih te chhiar ni se.

*Rawngbâwlna kawnga chhûngkuain thil a tihtheihzia.* “Sermon ðha tak thlâk dum dum âi pawha thil ti thei zâwk daih chu mihring thinlung leh nuna chhûngkaw dik takin huhâng a neih hi a ni. . . .

“Kan huhâng chu zîm tham hle-in, kan tih theih tâwk pawh tê hle-in, remchâng kan hmuh ang pawh tlêm hle-in, kan hmaraw neih chhunte pawh a beitham hle a ni thei e; mahse, keimahni in chhûngkhura remchâng kan neihte rinawm taka kan hmang a nih chuan thil ropui tak tak kan ti

thei tho a ni.”—Ellen G. White, *Tihdam Rawngbâwlna*, pp. 340, 343.

#### SAWI HO TÛRTE:

- ❶ In class-a tu emaw hnênah khân Krista a lo pawm chhan chu an chhûngkaw zînga tu emaw nun dânin a hneh êm vâng a ni em tih zâwt teh. Chutianga a nun a hneh chho dân chu sawi ho ang che u. A thil tawn a tang chuan eng zirlâi nge zir chhuah theih in neih le?
- ❷ Eng tiang kawngin nge in class khân a nupui emaw, a pasal zâwk emaw ringtu ni ve lo chhûngkaw hnênah rawng in bâwl theih ang?
- ❸ In class-ah khân in in chhûngkhur t̄heuha rinna nun chhuahpui a harsa i tihdân sawi ho rawh u. Chûng thilte chu lehkhâ phêkah ziaik chhuak ula, tichuan, a zâwnah zêl a chin fel dân tûr nia in hriat in ziaik dân nia.
- ❹ Kristian tinte mi mal nun hi naupangte hnênah te, kan kawppui ring lo mîte hnênah te, kan chhûng leh khat te leh kan ina rawn lêng lûtte laka thuhretu nih theihna kawng tha tak mai a ni a. Kan in chhûngkhurah hian kan duh ang thâlin thu hretu t̄ha ni thei lovin, kan chhûng leh khatte leh kan ina rawn lêng lûtte chu pianthart̄ir thei kher lo pawh ni mah ila, Chhamdamtu t̄ha famkim chu kan kawhhmuh thei tho a ni. Chhandamtu hminga kan mikhualte chungâ t̄hat kan chhuahna hmanh hian mîte nun kan hneh thei a. In ina rawn chuang lûtte nuna in chhûngkuain huhâng in neih dân kha ngaihtuah la. Engtin nge an tân thu hretu t̄ha zâwk i nih leh theih ang?